

Förmynderskap och föräldraskap

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet drygt 40 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden år 2005 varav huvuddelen rör olika frågor om förmynderskap och föräldraskap. Motionsspörsmålen gäller bl.a. förmyndare och god man, faderskap, moderskap, adoption samt assisterad befruktning.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden i huvudsak med hänvisning till tidigare ställningstaganden från riksdagens sida och pågående arbete.

I betänkandet finns 14 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Inledning	5
Förmyndare och god man m.m.	5
God man för ensamkommande barn	7
Underårigas möjligheter att ingå i styrelser	8
Könsneutrala författningar	9
Talerätt i mål om hävande av faderskap	10
Utredningar om faderskap	11
Fastställande och hävande av moderskap	12
Partnerskap och adoption	13
Adoption	14
Assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor	16
Assisterad befruktning	17
Reservationer	20
1. Förmyndare och god man m.m., punkt 1 (kd)	20
2. Förmyndare och god man m.m., punkt 1 (c)	20
3. God man för ensamkommande barn, punkt 2 (m, fp, kd)	21
4. Könsneutrala författningar, punkt 4 (fp, v)	22
5. Talerätt i mål om hävande av faderskap, punkt 5 (m, fp, kd, c)	22
6. Utredningar om faderskap, punkt 6 (fp, v)	23
7. Fastställande och hävande av moderskap, punkt 7 (m)	24
8. Partnerskap och adoption, punkt 8 (kd)	24
9. Adoption, punkt 9 (m)	25
10. Adoption, punkt 9 (fp)	26
11. Adoption, punkt 9 (v)	26
12. Assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor, punkt 10 (kd)	27
13. Assisterad befruktning, punkt 11 (fp)	28
14. Assisterad befruktning, punkt 11 (v)	29
Särskilda yttranden	30
1. Förmyndare och god man m.m., punkt 1 (c)	30
2. Assisterad befruktning, punkt 11 (v)	30
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förmyndare och god man m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L205, 2005/06:L293, 2005/06:L301, 2005/06:L311 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:L315 yrkandena 1–8.

Reservation 1 (kd)

Reservation 2 (c)

2. God man för ensamkommande barn

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf388 yrkandena 11 och 12.

Reservation 3 (m, fp, kd)

3. Underårigas möjligheter att ingå i styrelser

Riksdagen avslår motion 2005/06:L294.

4. Könsneutrala författningar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L264 yrkande 2, 2005/06:L340 yrkande 14 och 2005/06:L375 yrkande 13.

Reservation 4 (fp, v)

5. Talerätt i mål om hävande av faderskap

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L210, 2005/06:L296 yrkande 8, 2005/06:L340 yrkande 12 och 2005/06:L371.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

6. Utredningar om faderskap

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L248, 2005/06:L299, 2005/06:L325 och 2005/06:L340 yrkande 16.

Reservation 6 (fp, v)

7. Fastställande och hävande av moderskap

Riksdagen avslår motion 2005/06:L274 yrkandena 1 och 2.

Reservation 7 (m)

8. Partnerskap och adoption

Riksdagen avslår motion 2005/06:L313 yrkande 3.

Reservation 8 (kd)

9. Adoption

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L209, 2005/06:L263 yrkandena 1 och 3, 2005/06:L296 yrkandena 4–7 och 2005/06:L340 yrkande 13.

Reservation 9 (m)

Reservation 10 (fp)

Reservation 11 (v)

10. Assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L313 yrkande 4 och 2005/06:So712 yrkande 3.

Reservation 12 (kd)

11. Assisterad befruktning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L262 yrkandena 1–4, 7 och 8, 2005/06:L263 yrkande 2, 2005/06:L291 yrkande 10, 2005/06:L375 yrkande 27, 2005/06:L385, 2005/06:So345 och 2005/06:So574.

Reservation 13 (fp)

Reservation 14 (v)

Stockholm den 1 december 2005

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Anneli Särnblad (s), Henrik von Sydow (m), Pia Nilsson (s), Johan Löfstrand (s), Mia Franzén (fp), Mats Berglind (s) och Stina Larsson (c).

Utskottets överväganden

Inledning

I betänkandet behandlar utskottet drygt 40 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden år 2005 varav huvuddelen rör olika frågor om förmyndarskap och föräldraskap. Motionsspörsmålen gäller bl.a. förmyndare och god man, faderskap, moderskap, adoption samt assisterad befruktning.

Utskottet kommer att under särskilda rubriker behandla de olika frågor som har aktualiserats i motionerna. Huvuddelen av motionsyrkandena har varit föremål för en fördjupad behandling i betänkande 2002/03:LU10 och för en mer förenklad behandling i betänkandena 2003/04:LU11 och 2004/05:LU10. Utskottet har mot denna bakgrund, i linje med vad som föreslagits av Riksdagskommittén (2000/01:RS1) och konstitutionsutskottet (bet. 2000/01:KU23), ansett sig i betänkandet kunna redovisa och behandla vissa av dessa motioner på ett förenklat sätt. Dispositionen av förevarande betänkande överensstämmer med dispositionen av de tre ovan nämnda betänkandena.

Förmyndare och god man m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som tar upp olika frågor om förmyndare och god man m.m. Utskottet hänvisar till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 1 (kd) och 2 (c) samt särskilt yttrande 1 (c).

Motionerna

Agne Hansson och Sven Bergström (båda c) är i motion L293 kritiska till de nuvarande bestämmelserna om den enskildes skyldighet att betala sin ställföreträdarens arvode. I samband med att pensionerna höjdes år 2003 blev, enligt motionärerna, effekten att många huvudmän numera når över beloppsgränsen om två basbelopp. En höjning av pensionen med några hundralappar har medfört att huvudmännen får mindre kvar att leva på. Motionärerna anser att denna effekt måste rättas till genom att inkomstgränsen i föräldrabalken höjs till tre basbelopp. Ett tillkännagivande begärs med detta innehåll.

Frågor om reglerna för ersättningar till gode män och förvaltare behandlas också i motion L205 av Rolf Gunnarsson (m). I motionen begärs ett tillkännagivande om att dessa regler bör ändras.

Marietta de Pourbaix-Lundin (m) anför i motion L301 att när en god man skall utses måste den enskilde ges ett avgörande inflytande över vem som utses till god man. Ett tillkännagivande begärs med detta innehåll.

I motion L311 anför Viviann Gerdin (c) att dagens bestämmelser i föräldrabalken blivit ett problem för gode män och förvaltare som vill bli befriade från sitt uppdrag. En god man eller förvaltare som vill bli befriad från sitt uppdrag uppmanas först att hitta en ersättare. Svårigheterna att hitta personer som är villiga att ta på sig uppdrag som gode män och förvaltare har ökat under senare år. I motionen begärs ett tillkännagivande om att det bör införas en obligatorisk skyldighet för kommuner att alltid upplysa blivande gode män, förvaltare och förmyndare om att uppdraget är på livstid (yrkande 1). I motionen begärs också ett tillkännagivande om att reglerna i föräldrabalken måste ändras så att det blir möjligt för gode män, förvaltare och förmyndare att på egen begäran bli entledigade från sitt uppdrag (yrkande 2).

Ingemar Vänerlöv m.fl. (kd) föreslår i motion L315 tillkännagivanden om att regelverken för god man och förvaltare måste förbättras (yrkande 1), att överförmyndarnas och länsstyrelsernas tillsyn måste förbättras (yrkande 2), att förordnandet av god man och förvaltare bör kunna förenas med en av kommunen tecknad ansvarsförsäkring (yrkande 3), att överförmyndaren skall få möjlighet att begära utdrag ur belastningsregistret (yrkande 4), att det finns behov av en enhetlig, adekvat och obligatorisk utbildning av gode män och förvaltare (yrkande 5), att en god man inte skall kunna fungera som stödperson enligt annan lagstiftning för samma huvudman (yrkande 6), att länsstyrelserna skall utveckla sin rådgivande funktion, utarbeta allmänna råd till landets överförmyndare och verka för att viktig information sprids till överförmyndarna (yrkande 7) samt att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över huvudmannaskapet för överförmyndarna (yrkande 8).

Utskottets ställningstagande

Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare överlämnade i december 2004 sitt slutbetänkande (SOU 2004:112) Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna. I utredningsbetänkandet har bl.a. övervägts frågor om skydd för den enskilde mot ställföreträdarens obehöriga dispositioner med huvudmannens medel, överförmyndarverksamheten, länsstyrelsernas tillsyn och roll i övrigt, avgränsningen av uppdraget som god man och förvaltare enligt föräldrabalken, gode mäns och förvaltares lämplighet, kvalifikationer och utbildning, problemet med att rekrytera kompetenta gode män och förvaltare, den enskildes inflytande i frågor rörande ställföreträdarskapet m.m. samt frågor om ersättning till förordnade förmyndare, gode män och förvaltare. En närmare redovisning av utredningens förslag finns i betänkande 2004/05:LU10.

Utredningsbetänkandet har remissbehandlats, och enligt uppgift från Justitiedepartementet planerar regeringen att överlämna en proposition till riksdagen våren 2007.

Vad först gäller motion L315 yrkande 4 vill utskottet uppmärksamma att sedan den 1 juli 2005 gäller att uppgifter ur belastningsregistret får begäras av en överförmyndare eller överförmyndarnämnd, i ärenden om förmyndarskap, godmanskap eller förvaltarskap, i fråga om den som överförmyndaren eller nämnden avser att utse eller avser att föreslå att rätten utser till förmyndare, god man eller förvaltare (11 § förordningen [1999:1134] om belastningsregister).

Motionsönskemålen är således redan tillgodosedda, och motion L315 yrkande 4 bör därför avslås.

De frågeställningar som behandlas i övriga motionsyrkanden har övervägts av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare. Utskottet har senast våren 2005 i sitt av riksdagen godkända betänkande 2004/05: LU10 avstyrkt liknande motionsyrkanden med hänvisning till pågående beredningsarbete.

Utskottet anser alltså att det pågående beredningsarbetet inte bör föregripas genom tillkännagivanden eller någon annan åtgärd från riksdagen. Riksdagen bör således avslå motionerna L205, L293, L301, 311 yrkandena 1 och 2 samt L315 yrkandena 1–3 och 5–8.

God man för ensamkommande barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden med krav på bl.a. införande av en 24-timmarsfrist i lagen om god man för ensamkommande barn. Utskottet hänvisar till riksdagens tidigare ställningstaganden. Jämför reservation 3 (m, fp, kd).

Motionen

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf388 att regeringen skall lägga fram förslag till ändringar i lagen om god man för ensamkommande barn som innebär att det skall framgå att förordnandet skall ske 24 timmar från barnets ankomst (yrkande 11). Därutöver föreslås ett tillkännagivande som innebär att överförmyndaren skall ha rätt att begära utdrag ur belastningsregistret i ärenden om förordnande av god man för ensamkommande barn (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Våren 2005 antog riksdagen en ny lag om god man för ensamkommande barn som trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:136, bet. LU26, rskr. 269). I det sammanhanget avstyrktes motionsyrkanden liknande de nu

aktuella. I betänkandet framhöll utskottet det angelägna i att ärenden om förordnande av god man för ensamkommande barn handläggs skyndsamt så att ett godmansförordnande kan ske så snart det är möjligt. Att i lagtexten föreskriva en uttrycklig tidsfrist inom vilken ett förordnande skall ske vore, enligt utskottets mening, en mindre lämplig ordning. En sådan regel skulle, anförde utskottet, rimligen inte vara undantagslös och ett motsvarande syfte kan lika väl tillgodoses genom en allmänt hållen regel om en skyndsamt handläggning. Därtill kommer, anförde utskottet vidare, att det inte är uteslutet att det kan förekomma enskilda fall då ett förordnande inom just 24 timmar inte är förenligt med barnets intressen.

Utskottet anser inte att det finns skäl att frånga riksdagens tidigare ställningstagande. Motion Sf388 yrkande 11 bör därför avslås.

Vad gäller motion Sf388 yrkande 12 vill utskottet erinra om att sedan den 1 juli 2005 gäller att uppgifter ur belastningsregistret får begäras av en överförmyndare eller överförmyndarnämnd, i ärenden om förmynderskap, godmanskap eller förvaltare, i fråga om den som överförmyndaren eller nämnden avser att utse eller avser att föreslå att rätten utser till förmyndare, god man eller förvaltare (11 § förordningen [1999:1134] om belastningsregister).

Motionsönskemålen är således redan tillgodosedda, och motion Sf388 yrkande 12 bör också avslås.

Underårigas möjligheter att ingå i styrelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om underårigas möjligheter att ingå i styrelser.

Motionen

Birgitta Carlsson och Kenneth Johansson (båda c) begär i motion L294 ett tillkännagivande om att regeringen bör se över föräldrabalken så att det inte skall vara straffbart att låta ungdomar ingå i en styrelse utan vårdnadshavarens godkännande.

Utskottets ställningstagande

Regler om underårigs omyndighet finns i 9 kap. föräldrabalken. Enligt 9 kap. 1 § föräldrabalken är den som är under 18 år (underårig) omyndig och får inte själv råda över sin egendom eller åta sig förbindelser i vidare mån än vad som följer av vad som skall gälla på grund av villkor eller andra bestämmelser. Syftet med bestämmelsen i 9 kap. 1 § är att skydda

den omyndige mot följderna av ekonomiskt ofördelaktiga rättshandlingar. I föräldrabalken finns inte något förbud för underåriga att ingå i en styrelse utan vårdnadshavarnas godkännande.

I sammanhanget bör uppmärksammas att Justitiedepartementet har gett en sakkunnig person i uppdrag att göra en kartläggning av ideella föreningsars rättsliga villkor. Inom ramen för arbetet kommer även föreningsrättsliga problem i ungdomsorganisationer att uppmärksammas, t.ex. underårigas möjligheter att ingå i styrelser. Uppdraget skall redovisas till kommande årsskifte.

Enligt utskottets mening bör resultatet av det pågående arbetet avvaktas, och utskottet föreslår att riksdagen avslår motion L294.

Könsneutrala författningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om könsneutrala författningar. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden från riksdagen sida.

Jämför reservation 4 (fp, v).

Motionerna

I motion L264 begär Tasso Stafilidis m.fl. (v) att regeringen lägger fram förslag till ändringar som innebär att de författningar som nämner mor och far ersätts av det könsneutrala begreppet förälder (yrkande 2).

Motsvarande yrkande framställs i motionerna L340 av Mia Franzén m.fl. (fp) (yrkande 14) och L375 av Lars Ohly m.fl. (v) (yrkande 13).

Utskottets ställningstagande

Som påpekas i motionen hänvisas det i olika författningar till mor och far i stället för till förälder. I samband med riksdagens behandling av proposition 2001/02:123 Partnerskap och adoption bedömdes det inte som nödvändigt att ändra dessa författningar. Enligt såväl regeringens som utskottets mening låg det i sakens natur att bestämmelserna även gäller när ett barn har två föräldrar av samma kön (bet. 2001/02:LU27).

I samband med utskottets behandling av liknande motionsyrkanden våren 2004 framhöll utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande 2003/04:LU11 att om det i framtiden blir aktuellt att göra ändringar i aktuella lagrum bör utgångspunkten vara att regeringen i dessa sammanhang på nytt överväger motionsspörsmålet. Utskottet har senast våren 2005 i sitt av riksdagen godkända betänkande 2004/05:LU10 avstyrkt liknande motionsyrkanden med hänvisning till sina tidigare ställningstaganden.

I sammanhanget bör vidare uppmärksammas att regeringen i proposition 2004/05:137 Assisterad befruktning och föräldraskap gjort en sådan genomgång som utskottet efterlyst.

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden och föreslår att motionerna L264 yrkande 2, L340 yrkande 14 och L375 yrkande 13 avslås.

Talerätt i mål om hävande av faderskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller talerätt i mål om hävande av faderskap. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden från riksdagens sida.

Jämför reservation 5 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Marietta de Pourbaix-Lundin (m) föreslår i motion L210 ett tillkännagivande om att såväl efterlevande maka som mannens arvingar bör ha talerätt i mål om hävande av faderskap.

Liknande krav framställs i motion L296 av Inger René m.fl. (m) (yrkande 8), L340 av Mia Franzén m.fl. (fp) (yrkande 12) och L371 av Yvonne Andersson m.fl. (kd, m, c, mp).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat motionsyrkanden med samma innebörd som de nu aktuella. När frågan behandlades av utskottet våren 1998 hade utskottet, i sitt av riksdagen godkända betänkande 1997/98:LU10, inte någon annan uppfattning än motionärerna vad gäller vikten av att ingen felaktigt förklaras vara far. Utskottet anförde bl.a. att det givetvis ligger i såväl mödrars som barns intresse att faderskap blir riktigt fastställda. När det gäller hävande av faderskap anförde utskottet att reglerna generellt sett måste bygga på tillfredsställande avvägningar mellan de olika intressen som gör sig gällande och att bestämmelserna i hög grad bör präglas av hänsynen till barnets bästa.

Utskottet ansåg vidare att de motiv som ligger till grund för nuvarande regler alltså har giltighet och att några vägande skäl för att utvidga talerätten för mannens änka och arvingar enligt utskottets mening inte hade framkommit. Därutöver anförde utskottet att en utvidgning av talerätten för änkan och arvingarna inte torde kunna motiveras utifrån principen om barnets bästa.

Därefter har utskottet vid ett flertal tillfällen, senast våren 2005, med hänvisning till utskottets tidigare ställningstaganden i saken avstyrkt motionsyrkanden med samma inriktning som de nu aktuella (bet. 2001/02:LU9, 2002/03:LU10, 2003/04:LU11 och 2004/05:LU10).

När nu utskottet än en gång har att pröva frågor om talerätt i mål om hävande av faderskap vidhåller utskottet alltjämt sina tidigare ställningstaganden. Utskottet anser således inte heller nu att det finns skäl att utvidga möjligheterna för arvingar att väcka talan om hävande av faderskap. Riksdagen bör därför avslå motionerna L210, L296 yrkande 8, L340 yrkande 12 och L371.

Utredningar om faderskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som behandlar utredningar om faderskap. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstaganden från riksdagens sida.

Jämför reservation 6 (fp, v).

Motionerna

Tasso Stafilidis m.fl. (v) begär i motion L248 ett tillkännagivande om att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att fastställandet av faderskap när föräldrarna inte är gifta förenklas.

Liknande krav framställs i motionerna L299 av Karin Pilsäter och Erik Ullenhag (båda fp), L325 av Cinnika Beiming och Mikael Damberg (båda s) samt L340 av Mia Franzén m.fl. (fp) (yrkande 16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen, senast våren 2005, avstyrkt motioner liknande den nu aktuella och därvid konstaterat att den nuvarande ordningen ger betryggande garantier för att det verkligen är den biologiske fadern och inte någon annan som fastställs som far till ett barn (se bl.a. bet. 2001/02:LU9, 2003/04:LU11, 2004/05:LU10 och 2004/05:LU25). Riksdagen har vid samtliga tillfällen följt utskottet.

Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att frångå sina tidigare ställningstaganden, och utskottet föreslår således att riksdagen avslår motionerna L248, L299, L325 och L340 yrkande 16.

Fastställande och hävande av moderskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör frågan om fastställande och hävande av moderskap. Utskottet hänvisar till pågående beredningsarbete.

Jämför reservation 7 (m).

Motionen

Per Westerberg m.fl. (m) anför i motion L274 att den svenska lagstiftningen är anpassad efter en situation där barn föds på sjukhus och det inte råder tvivel om vem som är mor till barnet. Enligt motionärerna finns det exempel på vuxna som tagit på sig föräldraskapet för barn som de inte är biologiska föräldrar till. Orsakerna kan variera. Motionärerna anför att det finns fall där vuxna uppgivit sig vara föräldrar till barn för att få asyl i Sverige och sedan de vuxna fått asyl har de skickat tillbaka barnen till hemlandet. Mot den redovisade bakgrunden anser motionärerna att det för barnets bästa måste införas regler kring fastställande och hävande av moderskap. Ett tillkännagivande yrkas i enlighet härmed (yrkande 1). Därutöver anser motionärerna att blodundersökningar i större utsträckning än i dag skall kunna användas för att klarlägga släktskap. I motionen yrkas även ett tillkännagivande med detta innehåll (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Frågan om moderskapet till ett barn har länge varit oreglerad. Det finns dock en moderskapspresumtion som innebär att den kvinna som föder ett barn i rättsligt hänseende alltid betraktas som barnets mor.

När äggdonation tilläts vid befruktning utanför kroppen uppkom fråga om presumtionen skulle gälla även i dessa fall. Genom en bestämmelse i 1 kap. 7 § föräldrabalken klargörs att den kvinna som föder ett barn som tillkommit genom att ett ägg från en annan kvinna efter befruktning utanför kroppen har förts in i hennes kropp skall anses som barnets mor. Därutöver finns i 3 kap. 14 § föräldrabalken regler om mål om föräldraskap enligt 1 kap. 9 §.

Om det råder oklarheter beträffande moderskapet till ett barn finns enligt praxis en möjlighet att väcka s.k. fastställesetalan enligt 13 kap. 2 § rättegångsbalken. På så sätt kan en talan om fastställande av moderskap tas upp till prövning (jfr t.ex. NJA 1949 s. 144, SvJT 1968 ref. s. 89 och JO 1989/90 s. 223–229).

Socialstyrelsen har i en framställan till Justitiedepartementet påtalat behovet av särskilda regler för hur ett felaktigt registrerat moderskap skall hanteras. – Skrivelsen är föremål för beredning inom departementet.

Lagen (1958:642) om blodundersökning m.m. vid utredning av faderskap innehåller regler om när en domstol får förordna om bl.a. blodundersökning. Lagen är tillämplig i mål om förklaring att en viss man inte är far eller om fastställande av faderskap. – Enligt vad utskottet erfarit planeras inom Regeringskansliet för en översyn av 1958 års lag.

Av vad som redovisats ovan framgår att den problematik som beskrivs i motionen är uppmärksammas och att motionsspörsmålen är föremål för överväganden inom Regeringskansliet. Enligt utskottets mening bör resultatet av det pågående arbetet inte föregripas genom någon åtgärd från riksdagen. Riksdagen bör därför avslå motion L274 yrkandena 1 och 2.

Partnerskap och adoption

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande vari yrkas att riksdagen skall upphäva lagstiftningen om partnerskap och adoption.

Jämför reservation 8 (kd).

Motionen

I motion L313 begär Göran Hägglund m.fl. (kd) ett tillkännagivande om att riksdagen skall upphäva sitt tidigare beslut om att registrerade partner skall kunna prövas som adoptivföräldrar (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Våren 2002 beslutade riksdagen vissa lagändringar som bl.a. innebär att registrerade partner gets möjlighet att prövas som adoptivföräldrar. Härigenom kan två partner gemensamt adoptera barn, och en partner kan adoptera den andre partners barn. Lagändringarna trädde i kraft den 1 februari 2003 (prop. 2001702:123, bet. LU27, rskr. 304).

Utskottet anser att den lagstiftning som beslutades våren 2002 om partnerskap och adoption alltjämt skall gälla. Motion L313 yrkande 3 bör därför avslås.

Adoption

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller adoptionslagstiftningen. Utskottet hänvisar bl.a. till riksdagens tidigare ställningstaganden.

Jämför reservationerna 9 (m), 10 (fp) och 11 (v).

Motionerna

Margareta Pålsson och Tobias Billström (båda m) påpekar i motion L209 att för att få adoptera krävs bl.a. genomgripande undersökningar från socialtjänsten. När tillstånd att adoptera slutligen ges har processen ofta pågått under flera år. För många föräldrar kvarstår ytterligare en prövning innan adoptionen slutligen godkänns. Det är den prövning som tingsrätten gör sedan barnet kommit till Sverige. Enligt motionärerna är det orimligt att det tar så lång tid för en adoption att bli klar. I motionen begärs ett tillkännagivande med detta innehåll.

I motion L263 begär Tasso Stafilidis m.fl. (v) att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till ett adopterat barn att upplysa barnet om dess ursprung (yrkande 1). Vidare begärs att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att sambor får rätt att prövas som adoptivföräldrar på samma villkor som registrerade partner och äkta makar (yrkande 3).

Inger René m.fl. (m) anser i motion L296 att det i 4 kap. föräldrabalken bör införas en uttrycklig bestämmelse om att adoption endast får komma till stånd om det är förenligt med barnets bästa (yrkande 4). Vidare anser motionärerna att den nuvarande 25-årsgränsen för att bli prövad som adoptivförälder bör ses över (yrkande 5), att heterosexuella sambor skall ges möjlighet att prövas som adoptivföräldrar (yrkande 6) samt att det bör införas förbud mot äktenskap mellan adoptant och adoptivbarn (yrkande 7).

Mia Franzén m.fl. (fp) föreslår i motion L340 att regeringen bör se över gällande adoptionslagstiftning (yrkande 13).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet betona att tillstånd till adoption får ges endast om adoptionen är till fördel för barnet (4 kap. 6 § föräldrabalken). Principen om barnets bästa är en av grundpelarna i FN:s barnkonvention. Vid alla åtgärder som rör barn skall barnets bästa komma i främsta rummet. Denna princip gäller vid alla åtgärder som rör barn och har således en mycket vidsträckt betydelse. När det gäller adoption går barnkonventionen ännu längre och föreskriver att staterna skall säkerställa att barnets bästa främst beaktas (artikel 21).

Adoptantens ålder anses vara en viktig faktor i lämplighetsbedömningen av den eller dem som vill adoptera. Beträffande adoptantens ålder gäller enligt huvudregeln i 4 kap. 1 § föräldrabalken att varje adoptant skall ha fyllt 25 år. Avser adoptionen eget barn eller makes barn eller adoptivbarn eller föreligger annars synnerliga skäl, får även den som har fyllt 18 men ej 25 år adoptera. När 25-årsgränsen senast var föremål för överväganden av Förmynderskapsutredningen ansåg utredningen inte att det framkommit skäl som motiverar en sänkning av 25-årsgränsen (SOU 1989:100 s. 159 f.).

I sammanhanget vill utskottet också erinra om att riksdagen hösten 2004 beslutat ändringar i bl.a. lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling i syfte att stärka barnets rätt i adoptionsprocessen. Lagändringarna har trätt i kraft den 1 januari 2005 (prop. 2003/04:131, bet. SoU3, rskr. 10).

Mot den redovisade bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motion L296 yrkandena 4 och 5, varför motionsyrkandena bör avslås.

Beträffande frågan om äktenskap mellan adoptant och adoptivbarn vill utskottet uppmärksamma att sedan den 1 januari 2005 gäller att ett adoptivförhållande skall jämföras med biologiskt släktskap vid tillämpningen av reglerna om äktenskapshinder i 2 kap. 3 § äktenskapsbalken. Motion L296 yrkande 7 bör därför avslås.

I motion L263 yrkande 1 behandlas frågan om att i föräldrabalken införa en bestämmelse som ålägger adoptivföräldrarna att upplysa ett adopterat barn om sitt ursprung. Utskottet kan konstatera att frågan övervägts i departementspromemorian (Ds 2001:53) Föräldrars samtycke till adoption m.m. I departementspromemorian föreslås att en sådan bestämmelse bör införas. Vidare bör nämnas att regeringen i proposition 2003/04:131 Internationella adoptionsfrågor gör bedömningen att det är angeläget att socialtjänsten och adoptionssammanslutningarna bistår adopterade i frågor som rör uppgifter om deras ursprung. I propositionen redovisas även att frågan om att i föräldrabalken införa en bestämmelse som ålägger adoptivföräldrarna att informera barnet om att det är adopterat bereds inom Regeringskansliet.

Enligt utskottets mening bör resultatet av den pågående beredningen av frågan inom Regeringskansliet avvaktas. Motion L263 yrkande 1 bör således avslås.

Vad därefter gäller motion L209 kan utskottet konstatera att en likalydande motion avstyrktes av utskottet senast våren 2005 i sitt av riksdagen godkända betänkande 2004/05:LU10. Utskottet uttalade då viss förståelse för att blivande adoptionsföräldrar i de fall en internationell adoption måste föregås av ett domstolsbeslut kan uppleva adoptionsprocessen som väl lång. Gällande ordning har emellertid, anförde utskottet, tillkommit i syfte att skydda såväl barnet som adoptivföräldrarna mot att adoptionen i efterhand kan hävas.

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och föreslår att motion L209 avslås.

Vad slutligen gäller övriga motionsyrkanden har utskottet senast våren 2005 behandlat liknande motionsyrkanden i betänkande 2004/05:LU10. Utskottet hänvisade till att utskottet tidigare inte motsatt sig en genomlysning av adoptionsinstitutet utifrån de synpunkter som framfördes i de då aktuella motionerna, men att resultatet av en aviserad uppföljning av den nya lagstiftningen om partnerskap och adoption borde avvaktas innan ställning togs till omfattningen och djupet av den mera allmänna översynen som motionärerna önskar få till stånd (prop. 2001/02:123, bet. LU27). Motionerna avstyrktes. Riksdagen följde utskottet.

Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor, numera Myndigheten för internationella adoptionsfrågor, fick i sitt regleringsbrev för budgetåret 2003 i uppdrag att kontinuerligt följa effekterna av den nya lagstiftningen om partnerskap och adoption och att senast den 1 februari 2004 lämna en första rapport till regeringen om ursprungsländernas reaktioner och utvecklingen när det gäller adoptionsverksamheten. Myndigheten har den 29 januari 2004 överlämnat en första rapport till regeringen om effekter av den nya lagstiftningen. I juni 2005 överlämnade myndigheten ytterligare en rapport till regeringen om effekterna av den nya lagstiftningen.

Utskottet anser alltså att resultatet av det arbete som regeringen aviserade våren 2002 bör avvaktas innan ställning tas till omfattningen och djupet av den mera allmänna översyn av adoptionslagstiftningen som enligt motionärernas uppfattning bör göras. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att nu föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionerna. Riksdagen bör således avslå motionerna L263 yrkande 3, L296 yrkande 6 och L340 yrkande 13.

Assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden vari yrkas att riksdagen skall upphäva lagstiftningen om assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor.

Jämför reservation 12 (kd).

Motionerna

Göran Hägglund m.fl. (kd) begär i motion L313 ett tillkännagivande om att riksdagen skall upphäva sitt tidigare beslut om möjlighet till assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor (yrkande 4). Motsvarande krav framställs i motion So712 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd) (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Våren 2005 antog riksdagen vissa lagändringar som innebär att assisterad befruktning med donerade spermier enligt lagen (1084:1140) om insemination och lagen (1988:711) om befruktning utanför kroppen får utföras också beträffande en kvinna som är partner eller sambo med en annan kvinna. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:137, bet. LU25, rskr. 284).

Utskottet anser att den lagstiftning som beslutades våren 2005 om assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor alltjämt skall gälla. Motion L313 yrkande 4 och So712 yrkande 3 bör därför avslås.

Assisterad befruktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller frågor om assisterad befruktning. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående utredningsarbete.

Jämför reservationerna 13 (fp) och 14 (v) samt särskilt yttrande 2 (v).

Motionerna

Tasso Stafilidis m.fl. (v) anser i motion L262 att lagstiftningen om assisterad befruktning bör ändras på ett antal punkter. Motionärerna begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en moderskapspresumtion skall gälla i de fall där en lesbisk kvinna som lever i registrerat partnerskap genomgår assisterad befruktning vid allmänt sjukhus (yrkande 1). Vidare yrkas att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en moderskapsbekräftelse skall gälla i de fall där en lesbisk kvinna som lever i ett samboförhållande genomgår assisterad befruktning utanför allmänt sjukhus (yrkande 2). Därutöver yrkar motionärerna att regeringen också skall lägga fram lagstiftning som innebär att ett par får en uttrycklig rätt att välja en donator för assisterad befruktning (yrkande 3) och att den man som donerat sin sperma för assisterad befruktning av en kvinna får möjlighet att bekräfta faderskapet till barnet. Möjligheten för en donator att bekräfta faderskapet till barnet kommer endast att bli aktuell i de fall där paret själva valt en donator (yrkande 4). Slutligen begärs att regeringen skall lägga fram förslag till lagstiftning som innebär att ensamstående kvinnor får tillgång till assisterad befruktning vid allmänt sjukhus (yrkande 7) och att regeringen skall utreda frågan om ensamstående kvinnors tillgång till behandling med donerade ägg (yrkande 8).

I motion L263 begär Tasso Stafilidis m.fl. (v) att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till barn som tillkommit genom assisterad befruktning att upplysa barnet om dess ursprung (yrkande 2).

Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkar i motion L291 ett tillkännagivande om att föräldraskapet för en partner vid assisterad befruktning bör presumeras på liknande sätt som faderskapet för en gift man (yrkande 10).

Lars Ohly m.fl. (v) anser i motion L375 att lesbiska kvinnor bör få tillgång till assisterad befruktning på samma villkor som heterosexuella. Fortfarande finns ett antal skillnader t.ex. vad avser fastställandet av föräldraskapet. Ett tillkännagivande yrkas med detta innehåll (yrkande 27). Liknande krav framställs i motion So345 av Tobias Billström och Lars Lindblad (båda m).

I motion L385 föreslår Marie Nordén och Carina Ohlsson (båda s) ett tillkännagivande om att ensamstående bör få tillgång till assisterad befruktning. Liknande krav framställs i motion So574 av Birgitta Ohlsson (fp).

Utskottets ställningstagande

Regeringen har den 3 november 2005 beslutat direktiv till en utredning om föräldraskap vid assisterad befruktning (dir. 2005:115). Sedan den 1 juli 2005 gäller att insemination enligt lagen (1984:1140) om insemination (1984 års lag) och befruktning utanför kroppen enligt lagen (1988:711) om befruktning utanför kroppen (1988 års lag) med donerade spermier skall få utföras också när en kvinna är registrerad partner eller sambo med en annan kvinna. Utredaren skall överväga om detsamma bör gälla också vid assisterad befruktning utanför 1984 och 1988 års lagar, dvs. vid assisterad befruktning som har skett i utländsk sjukvård eller i egen regi. Vidare skall utredas om föräldraskapet för en partner bör presumeras på samma sätt som faderskapet för en gift man. Utredaren skall också överväga om det behövs åtgärder för att ytterligare förbättra möjligheterna för barn som kommer till genom assisterad befruktning med donerade spermier eller ägg att få kännedom om sitt biologiska ursprung. En fråga som särskilt skall utredas är om det ytterligare bör betonas att barnets föräldrar skall informera barnet om hur barnet har kommit till. – Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 november 2006.

Ett antal motionsyrkanden rör frågor som ligger i linje med det ovan redovisade utredningsuppdraget. Enligt utskottets mening bör resultatet av det pågående utredningsarbetet inte föregripas genom någon åtgärd från riksdagen. Riksdagen bör således avslå motionerna L262 yrkandena 1 och 2, L263 yrkande 2, L291 yrkande 10, L375 yrkande 27 och So345.

I motion L262 yrkande 3 behandlas frågan om möjligheterna för ett par att välja en donator för assisterad befruktning. Enligt 1 § 1984 års lag skall val av lämplig spermagivare göras av läkare. Hur valet skall gå till regleras närmare i föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen. I förarbetena till bestämmelser anförs att läkarens val i huvudsak skall styras

av att den tänkte givaren inte skall vara olämplig av medicinska skäl, men läkaren bör även eftersträva att finna en man som liknar den blivande sociale fadern med avseende på ögonfärg, hårfärg och kropps-konstitution. Vidare anfördes att det emellertid inte finns något som hindrar att läkaren väljer någon som paret självt har pekat ut och som är villig att medverka (prop. 2001/02:89 bet. SoU16, rskr. 227).

Vad som anförs i motion L262 yrkande 3 utgör, enligt utskottets mening, inte skäl att föreslå att riksdagen skall vidta någon åtgärd för att få till stånd en förändring av gällande ordning. Motion L262 yrkande 3 bör därför avslås. Ställningstagandet innebär att även motion L262 yrkande 4 bör avslås.

Utskottet övergår härefter till att behandla frågan om ensamståendes tillgång till assisterad befruktning. Enligt 2 § 1984 års lag får insemination utföras endast om kvinnan är gift eller sambo. För inseminationen krävs skriftligt samtycke av maken eller sambon. Av lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap följer att vad som i 1984 års lag sägs om make också gäller registrerad partner. Av 3 § 1988 års lag följer att ett befruktat ägg får föras in i en kvinnas kropp endast om kvinnan är gift eller sambo och maken eller sambon skriftligen samtyckt till detta. Om ägget inte är kvinnans eget skall ägget ha befruktats av makens eller sambons spermier. Av partnerskapslagen följer att vad som i 1988 års lag sägs om make också gäller registrerad partner.

I samband med ändringar i 3 § 1988 års lag ställde sig riksdagen bakom regeringens bedömning att befruktning utanför kroppen där både donerade ägg och donerade spermier används samtidigt även fortsättningsvis skall vara förbjuden (prop. 2001/02:89, bet. SoU16, rskr. 227). Socialutskottet har därefter avstyrkt motionsyrkanden med krav på att det skall tillsättas en utredning med uppdrag att se över bl.a. 1988 års lag i syfte att ge ensamstående kvinnor möjlighet att få tillgång till behandling med donerade ägg (bet. 2004/05:SoU10). Riksdagen följde utskottet.

I proposition 2004/05:137 Assisterad befruktning och föräldraskap anförde regeringen att när samhället medverkar till att skapa liv ställs alldeles särskilt stora krav på reflektion och eftertanke. Saken kan, anförde regeringen, komma att uppfattas som en alltför stark instrumentalisering av mänskligt liv och en alltför långtgående strävan att med tekniska insatser kompensera livets ofullkomligheter. Regeringen anförde vidare att en utgångspunkt för övervägandena bör vara att ett barn som kommit till med hjälp av assisterad befruktning skall ha två föräldrar och att barnet skall ha fötts av en av föräldrarna (s. 38 f.). Vad som sålunda anfördes föranledde inga erinringar från riksdagens sida.

Utskottet är mot den ovan redovisade bakgrunden för närvarande inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionerna. Riksdagen bör således avslå motionerna L262 yrkandena 7 och 8, L385 och So574.

Reservationer

1. Förmyndare och god man m.m., punkt 1 (kd)

av Yvonne Andersson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L315 yrkandena 1–3 och 5–8 samt avslår motionerna 2005/06:L205, 2005/06:L293, 2005/06:L301, 2005/06:L311 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06:L315 yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser, liksom motionärerna bakom motion L315, att regelverken för god man och förvaltare måste förbättras till fromma för de utsatta personer som inte själva kan ta hand om sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Jag anser också att överförmyndarnas och länsstyrelsernas tillsyn måste förbättras och att förordnandet av god man och förvaltare bör kunna förenas med en av kommunen tecknad ansvarsförsäkring. Därutöver anser jag att det finns behov av en enhetlig, adekvat och obligatorisk utbildning av gode män och förvaltare och att en god man inte skall kunna fungera som stödperson enligt annan lagstiftning för samma huvudman. Slutligen anser jag att länsstyrelserna skall utveckla sin rådgivande funktion, utarbeta allmänna råd till landets överförmyndare och verka för att viktig information sprids till överförmyndarna samt att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över huvudmannaskapet för överförmyndarna. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L315 yrkandena 1–3 och 5–8 samt med avslag på motionerna L205, L293, L301 L311 yrkandena 1 och 2 och L315 yrkande 4, som sin mening ge regeringen till känna.

2. Förmyndare och god man m.m., punkt 1 (c)

av Stina Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L311 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2005/06:L205, 2005/06:L293, 2005/06:L301 och 2005/06:L315 yrkandena 1–8.

Ställningstagande

Uppdragen som god man och förvaltare är ett förtroendeuppdrag som kräver att den utvalde besitter flera olika kompetenser. Den gode mannen eller förvaltaren skall bl.a. vara tillgänglig för sin huvudman i stort sett dygnet runt. När detta sker genom frivillighet är förutsättningarna goda.

Liksom motionären bakom motion L311 anser jag att dagens bestämmelser i föräldrabalken blivit ett problem för gode män och förvaltare som vill bli befriade från sitt uppdrag. En god man eller förvaltare som vill bli befriad från sitt uppdrag uppmanas först att hitta en ersättare. Svårigheterna att hitta personer som är villiga att ta på sig uppdrag som gode män och förvaltare har ökat under senare år. Jag anser att det bör finnas en obligatorisk skyldighet för kommuner att alltid upplysa blivande gode män, förvaltare och förmyndare om att uppdraget är på livstid. Vidare anser jag att reglerna i föräldrabalken måste ändras så att det blir möjligt för gode män, förvaltare och förmyndare att på egen begäran bli entledigad från sitt uppdrag. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L311 yrkandena 1 och 2 samt med avslag på motionerna L205, L293, L301 och L315 yrkandena 1–8, som sin mening ge regeringen till känna.

3. God man för ensamkommande barn, punkt 2 (m, fp, kd)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Yvonne Andersson (kd), Bertil Kjellberg (m), Henrik von Sydow (m) och Mia Franzén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf388 yrkande 11 och avslår motion 2005/06:Sf388 yrkande 12.

Ställningstagande

Liksom motionärerna bakom motion Sf388 anser vi att det i lagen om god man för ensamkommande barn måste finnas en tidsgräns för när god man skall ha förordnats. Enligt vår uppfattning tar det alltför lång tid från det att ett barn har anlät till dess att en god man förordnas. En god man måste förordnas inom 24 timmar från barnets ankomst. En sådan tidsgräns

bör, enligt vår mening, inarbetas i lagen om god man för ensamkommande barn. Det får ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med erforderliga lagförslag.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion Sf388 yrkande 11 och med avslag på motion Sf388 yrkande 12, som sin mening ge regeringen till känna.

4. Könneutrala författningar, punkt 4 (fp, v)

av Jan Ertsborn (fp), Tasso Stafilidis (v) och Mia Franzén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L264 yrkande 2, 2005/06:L340 yrkande 14 och 2005/06:L375 yrkande 13.

Ställningstagande

Vi anser att alla författningar som innehåller begreppen mor och far bör ändras på så sätt att mor och far byts ut mot ordet förälder. Lagstiftningen måste, enligt vår mening, utgå från könsneutralitet och således ta fasta på att föräldrar numera kan bestå av två mammor eller två pappor. Begreppet förälder blir därigenom mer informativt och lättbegripligt för lagrummens adressater. Riksdagen bör mot bakgrund av det anförda begära att regeringen lägger fram förslag till sådana lagändringar.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna L264 yrkande 2, L340 yrkande 14 och L375 yrkande 13, som sin mening ge regeringen till känna.

5. Talerätt i mål om hävande av faderskap, punkt 5 (m, fp, kd, c)

av Inger René (m), Jan Ertsborn (fp), Yvonne Andersson (kd), Bertil Kjellberg (m), Henrik von Sydow (m), Mia Franzén (fp) och Stina Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L210, 2005/06:L296 yrkande 8, 2005/06:L340 yrkande 12 och 2005/06:L371.

Ställningstagande

Vi delar motionärernas uppfattning vad gäller vikten av att ingen felaktigt förklaras vara far till ett barn. Att faderskapet blir riktigt fastställt måste givetvis anses ligga i såväl barnets som moderns och den utpekade faderns intresse. Vad först gäller den situationen att faderskapet följer av faderskapspresumtionen kan vi konstatera att nuvarande lagstiftning i fråga om talerätt för en avliden mans maka och arvingar bygger på avvägningar mellan de olika intressen som gör sig gällande. Några motsvarande avvägningar har inte skett när det gäller talerätt för mannens änka och arvingar vid ogiltigförklaring av faderskapsbekräftelse. Vi anser att det är otillfredsställande att det inte finns några klara regler i fråga om talerätten i sådana fall. Vad häfter angår talerätten i fråga om faderskap som har fastställts genom dom måste rättsläget betraktas som oklart. Särskilt mot bakgrund av att det på senare år vuxit fram nya former av familjebildningar framstår nuvarande inskränkningar i talerätten som en brist.

Sammanfattningsvis anser vi att motionsspörsmålen bör bli föremål för en förutsättningslös utredning där olika aspekter på problemen och de olika intressen som gör sig gällande blir noggrant genomlysta. Det får ankomma på regeringen att tillkalla en sådan utredning.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna L210, L296 yrkande 8, L340 yrkande 12 och L371, som sin mening ge regeringen till känna.

6. Utredningar om faderskap, punkt 6 (fp, v)

av Jan Ertsborn (fp), Tasso Stafílidis (v) och Mia Franzén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L248, 2005/06:L299, 2005/06:L325 och 2005/06:L340 yrkande 16.

Ställningstagande

Liksom motionärerna anser vi att fastställandet av faderskap när föräldrarna är ogifta måste förenklas. Det måste, enligt vår mening, införas nya rutiner. Vi anser att föräldrarna redan på sjukhuset eller i samband med de första kontakterna med försäkringskassan gemensamt skall kunna under-teckna en försäkran med uppgivande om föräldraskap. Ett annat alternativ kan vara att föräldrarna gemensamt kan anmäla faderskapet till folkbokföringsregistret. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ i enlighet med det anförda.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna L248, L299, L325 och L340 yrkande 16, som sin mening ge regeringen till känna.

7. Fastställande och hävande av moderskap, punkt 7 (m)

av Inger René (m), Bertil Kjellberg (m) och Henrik von Sydow (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L274 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Som påpekas i motion L274 finns det behov av regler för fastställande och hävande av moderskap. Likaså finns det behov av att i större utsträckning än i dag kunna använda blodundersökningar vid fastställande av släktskap. Vi anser att arbetet inom Justitiedepartementet med beredningen av Socialstyrelsens skrivelse måste bedrivas skyndsamt. Därutöver anser vi att regeringen snarast bör initiera den aviserade översynen av 1958 års lag. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L274 yrkandena 1 och 2, som sin mening ge regeringen till känna.

8. Partnerskap och adoption, punkt 8 (kd)

av Yvonne Andersson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L313 yrkande 3.

Ställningstagande

Jag delar motionärernas uppfattning i motion L313 att de lagändringar som riksdagen beslutade våren 2002 angående partnerskap och adoption inte vilar på tillräckligt god grund. Detta beror på att barnperspektivet inte var vägledande för det utredningsarbete som ligger till grund för lagstiftningen. I varje fråga som rör barn måste utgångspunkten vara att se till barnets bästa. FN:s barnkonvention framhåller att det främst är barnets rättigheter som skall beaktas vid en adoption. Genom att tillåta homosexuella att adoptera bryter Sverige, enligt min uppfattning, mot barnkonventionen.

Vidare strider beslutet mot 1993 års Haagkonvention. Jag anser att regeringen skall återta uppsägningen av 1967 års europeiska konvention om adoption av barn. Vidare bör riksdagsbeslutet från våren 2002, som innebär att registrerade partner fått möjlighet att prövas som adoptivföräldrar, upphävas. Även all följdlagstiftning till beslutet bör upphävas. Det får ankomma på regeringen att utforma erforderliga lagförslag.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L313 yrkande 3, som sin mening ge regeringen till känna.

9. Adoption, punkt 9 (m)

av Inger René (m), Bertil Kjellberg (m) och Henrik von Sydow (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L296 yrkandena 4–6, bifaller delvis motion 2005/06:L340 yrkande 13 och avslår motionerna 2005/06:L209, 2005/06:L263 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:L296 yrkande 7.

Ställningstagande

Enligt vår mening är den svenska adoptionslagstiftningen omodern. En översyn har länge aviserats. År 1989 presenterade Förmyndarskapsutredningen sitt slutbetänkande med förslag på en revision av adoptionslagstiftningen. Sedan dess har ingenting hänt, vilket är mycket anmärkningsvärt.

Vi anser liksom motionärerna bakom motion L296 att ett antal ändringar i adoptionslagstiftningen bör göras. Vi anser att det i 4 kap. föräldrabalken bör införas en uttrycklig bestämmelse om att adoption endast får komma till stånd om det är förenligt med barnets bästa. Vidare anser vi att heterosexuella sambor bör få möjlighet att prövas som adoptivföräldrar. Därutöver anser vi att regeringen bör se över den nuvarande 25-års gränsen för att bli prövad som adoptivförälder. Det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L296 yrkandena 4–6, med delvis bifall till L340 yrkande 13 samt med avslag på motionerna L209, L263 yrkandena 1 och 3 och L296 yrkande 7, som sin mening ge regeringen till känna.

10. Adoption, punkt 9 (fp)

av Jan Ertsborn (fp) och Mia Franzén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L340 yrkande 13, bifaller delvis motion 2005/06:L296 yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna 2005/06:L209, 2005/06:L263 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:L296 yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Enligt vår mening är dagens adoptionsregler skrivna för en annan tid och ett annat system. År 1989 presenterade Förmyndarskapsutredningen sitt slutbetänkande med förslag till en revision av adoptionslagstiftningen. Sedan dess har inget hänt. I utredningsbetänkandet, (SOU 2001:10) Barn i homosexuella familjer, har flera experter påtalat att adoptionslagstiftningen är i behov av en översyn. Experterna framhåller också att forskningen beträffande adopterade barns uppväxt och utveckling är eftersatt.

I samband med att lagstiftningen reviderades våren 2004 skedde några förändringar som stärkte det adopterade barnets ställning. Vi anser ändock, liksom motionärerna i motion L340, att hela adoptionslagstiftningen är i stort behov av en översyn, och det får ankomma på regeringen att ta erforderliga initiativ. Inom ramen för en sådan översyn finns det enligt vår uppfattning anledning att t.ex. se över kravet på att presumtiva adoptivföräldrar skall vara minst 25 år, och den nuvarande möjligheten till adoptioner bör bli föremål för en utvärdering. Vi anser också att det bör tas in en bestämmelse i 4 kap. föräldrabalken som stadgar att en adoption endast får ske om den är förenlig med barnets bästa. Det får ankomma på regeringen att framlägga erforderliga lagförslag.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L340 yrkande 13, med delvis bifall till motion L296 yrkandena 4 och 5 samt med avslag på motionerna L209, L263 yrkandena 1 och 3 och L296 yrkandena 6 och 7, som sin mening ge regeringen till känna

11. Adoption, punkt 9 (v)

av Tasso Stafilidis (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L263 yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna 2005/06:L209, 2005/06:L296 yrkandena 4–7 och 2005/06:L340 yrkande 13.

Ställningstagande

Alla människor har rätt att få känna till sitt ursprung. Detta gäller även för barn. Att föräldrarna berättar om barnets ursprung när det uppnått en tillräcklig mognad torde vara bättre än att barnet senare i livet får veta sanningen om sina biologiska föräldrar. Enligt min uppfattning är vetskapen om sitt ursprung av stor betydelse för ett barns identitetsutveckling. Liksom motionärerna bakom motion L263 anser jag att det bör införas en skyldighet för adoptivföräldrar att upplysa barnet om sitt ursprung. Därutöver anser jag att ett sambopar skall få rätt att prövas som adoptivföräldrar på samma villkor som registrerade partner och äkta makar. Det får ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med erforderliga lagförslag.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L263 yrkandena 1 och 3 samt med avslag på motionerna L209, L296 yrkandena 4–7 och L340 yrkande 13, som sin mening ge regeringen till känna.

12. Assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor, punkt 10 (kd)

av Yvonne Andersson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L313 yrkande 4 och 2005/06:So712 yrkande 3.

Ställningstagande

Liksom motionärerna anser jag att alla barn behöver och i utgångsläget har rätt till både en mamma och en pappa. Avsteg från denna grundregel kan endast göras om det är förenligt med barnets bästa. Föräldraansvaret finns i grunden alltid hos de biologiska föräldrarna. Att bli förälder kan vara ett starkt behov men det är ingen rättighet. Vuxna kan aldrig ha rätt till barn men däremot har barn alltid rätt till föräldrar. Möjligheten till assisterad befruktning för registrerade partner och homosexuella sambor innebär att barn kommer att avlas som från början fräntas möjligheten att ha tillgång till och växa upp med en pappa. Det är väsentligt att barn har både manliga och kvinnliga förebilder i sin närhet. I andra sammanhang är barns behov av kontakt med båda föräldrarna en självklarhet. Även om

inte alla barn har kontakt med både sin mamma och sin pappa anser jag att staten inte skall medverka till familjebildningar där barn från början med automatik berövas rätten till en av sina föräldrar.

Mot den ovan redovisade bakgrunden anser jag att de lagändringar som riksdagen beslutade våren 2005 och som innebär att registrerade partner och homosexuella sambor skall få tillgång till assisterad befruktning inte är förenliga med principen om barnets bästa. Riksdagsbeslutet måste därför upphävas. Det får ankomma på regeringen att utforma erforderliga lagförslag.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna L313 yrkande 4 och So712 yrkande 3, som sin mening ge regeringen till känna.

13. Assisterad befruktning, punkt 11 (fp)

av Jan Ertsborn (fp) och Mia Franzén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L291 yrkande 10, bifaller delvis motionerna 2005/06:L262 yrkande 1, 2005/06:L375 yrkande 27 och 2005/06:So345 samt avslår motionerna 2005/06:L262 yrkandena 2–4, 7 och 8, 2005/06:L263 yrkande 2, 2005/06:L385 och 2005/06:So574.

Ställningstagande

Vi välkomnar reformen som trädde i kraft den 1 juli 2005 och som innebär att registrerade partner och homosexuella sambor får tillgång till assisterad befruktning. Desto mer anmärkningsvärt är att det samtidigt infördes nya regler som skiljer mellan makar och registrerade partner. Enligt de nya reglerna måste föräldraskapet för en registrerad partner fastställas genom bekräftelse eller dom. Gällande regler för makar innebär däremot att en make efter en insemination automatiskt presumeras vara far till barnet. Liksom motionärerna i motion L291 anser vi att samma regler om föräldraskapspresumtion bör gälla för såväl makar som registrerade partner vid assisterad befruktning. Det får ankomma på regeringen att utarbeta erforderliga lagförslag.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motion L291 yrkande 10, med delvis bifall till motionerna L262 yrkande 1, L375 yrkande 27 och So345 samt med avslag på motionerna L262 yrkandena 2–4, 7 och 8, L263 yrkande 2, L385 och So574, som sin mening ge regeringen till känna.

14. Assisterad befruktning, punkt 11 (v)

av Tasso Stafilidis (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L262 yrkandena 3, 4, 7 och 8, 2005/06:L385 och 2005/06:So574 samt avslår motionerna 2005/06:L262 yrkandena 1 och 2, 2005/06:L263 yrkande 2, 2005/06:L291 yrkande 10, 2005/06:L375 yrkande 27 och 2005/06:So345.

Ställningstagande

I dag saknas en uttrycklig möjlighet för par att själva välja vilken man de vill ha som donator. Liksom motionärerna bakom motion L262 anser jag att det bör införas en rätt för par att välja en donator för assisterad befruktning. Vidare anser jag att den man som donerat sin sperma för assisterad befruktning av en kvinna får möjlighet att bekräfta faderskapet till barnet. Denna möjlighet kommer endast att bli aktuell i de fall där paret själva valt en donator. Vidare anser jag att även ensamstående kvinnor bör få tillgång till assisterad befruktning vid allmänt sjukhus. Utifrån principen om barnets bästa finns det, enligt min uppfattning, inte någon anledning tro att det barn som kommit till genom assisterad befruktning av en ensamstående kvinna skulle få sämre uppväxtvillkor än ett barn som adopterats av en ensamstående kvinna eller man, eller av någon annan anledning lever med endast en förälder. Därutöver anser jag att regeringen skall tillsätta en utredning med uppdrag att se över bl.a. lagen (1988:711) om befruktning utanför kroppen i syfte att ge ensamstående kvinnor möjlighet att få tillgång till behandling med donerade ägg. Det får ankomma på regeringen att utarbeta lagförslag och ta erforderliga initiativ.

Vad som anförts ovan bör riksdagen, med bifall till motionerna L262 yrkandena 3–4 och 7–8, L385 och So574 samt med avslag på motionerna L262 yrkandena 1–2, L263 yrkande 2, L291 yrkande 10, L375 yrkande 27 och So345, som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Förmyndare och god man m.m., punkt 1 (c)

Stina Larsson (c) anför:

Liksom motionärerna bakom motion L293 är jag kritisk till de nuvarande bestämmelserna om den enskildes skyldighet att betala sin ställföreträdares arvode. Enligt min uppfattning måste inkomstgränsen i föräldrabalken höjas.

Frågan om ersättning till förmyndare, gode män och förvaltare har övervägts av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare. Utredningsbetänkandet är för närvarande föremål för beredning inom Regeringskansliet. Jag anser att resultatet av det pågående beredningsarbetet bör avvaktas och har därför slutligen valt att inte reservera mig.

2. Assisterad befruktning, punkt 11 (v)

Tasso Stafilidis (v) anför:

Jag anser att lagstiftningen om assisterad befruktning bör ändras på ett antal punkter. Enligt min mening bör det införas lagstiftning som innebär att en moderskapspresumtion skall gälla i de fall där en lesbisk kvinna som lever i registrerat partnerskap genomgår assisterad befruktning vid allmänt sjukhus, att en moderskapsbekräftelse skall gälla i de fall där en lesbisk kvinna som lever i ett samboförhållande genomgår assisterad befruktning utanför allmänt sjukhus samt att föräldrar till barn som tillkommit genom assisterad befruktning skall åläggas en skyldighet att upplysa barnet om dess ursprung.

Regeringen har nyligen tillsatt en utredning om föräldraskap vid assisterad befruktning. Med hänvisning till det pågående utredningsarbetet har jag slutligen valt att inte reservera mig.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:L205 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reglerna för ersättningar till gode män och förvaltare.

2005/06:L209 av Margareta Pålsson och Tobias Billström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om adoption.

2005/06:L210 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att talerätt om hävande av faderskap för såväl efterlevande maka som mannens arvingar bör införas.

2005/06:L248 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

Riksdagen begär enligt vad i motionen anförs att regeringen lägger fram förslag till lagändring som innebär att rutinerna för fastställande av faderskap förenklas när föräldrarna till ett barn är ogifta.

2005/06:L262 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en moderskapspresumtion skall gälla i de fall där en lesbisk kvinna som lever i registrerat partnerskap genomgår assisterad befruktning vid allmänt sjukhus.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att en moderskapsbekräftelse skall gälla i de fall där en lesbisk kvinna som lever i ett samboförhållande genomgår assisterad befruktning utanför allmänt sjukhus.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att ett par får uttrycklig rätt att välja en donator för assisterad befruktning.
4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att den man som donerat sin sperma för assisterad befruktning av en kvinna får möjlighet att bekräfta faderskapet till barnet.
7. Riksdagen begär vad som i motionen anförs om att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att ensamstående kvinnor får tillgång till assisterad befruktning vid allmänt sjukhus.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda frågan om ensamstående kvinnors tillgång till behandling av donerade ägg.

2005/06:L263 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till ett adopterat barn att upplysa barnet om dess ursprung enligt vad i motionen anförs.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär skyldighet för föräldrarna till ett barn som tillkommit genom assisterad befruktning att upplysa barnet om dess ursprung enligt vad i motionen anförs.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att sambopar får rätt att prövas som adoptivföräldrar på samma villkor som registrerade partner och gifta enligt vad i motionen anförs.

2005/06:L264 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att de författningar som innehåller benämningarna mor och far ersätts med det könsneutrala begreppet förälder.

2005/06:L274 av Per Westerberg m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regler kring fastställande och hävande av rättsligt moderskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om DNA-test för att säkerställa släktskap.

2005/06:L291 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämlika regler om föräldraskapspresumtion, oavsett moderns sexuella läggning, vid assisterad befruktning med donerade sädesceller.

2005/06:L293 av Agne Hansson och Sven Bergström (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om höjd betalningsnivå för huvudman enligt föräldrabalken.

2005/06:L294 av Birgitta Carlsson och Kenneth Johansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över föräldrabalken så det inte är straffbart att låta ungdomar ingå i en styrelse utan godkännande av vårdnadshavare.

2005/06:L296 av Inger René m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en paragraf om barnets bästa skall införas i adoptionslagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över åldersgränsen vid adoption.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sambors adoptionsrätt.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa förbud mot att adoptant ingår äktenskap med adoptivbarn.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om talerätt i mål om hävande av faderskap.

2005/06:L299 av Karin Pilsäter och Erik Ullenhag (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en enhetlig och enkel gemensam försäkran om föräldraskapet bör ersätta dagens utredningsförfarande och faderskaps erkännande för nyblivna fäder till barn födda ”utom äktenskapet”.

2005/06:L301 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka inflytandet för den enskilde funktionshindrade över vem som utses till god man.

2005/06:L311 av Viviann Gerdin (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunens skyldighet att alltid upplysa blivande godeman, förvaltare eller förmyndare att uppdraget är på livstid.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förändra reglerna i föräldrabalken angående godmanskap, förvaltare och förmyndare så att de utvalda skall kunna bli entledigade från uppdraget om de så önskar.

2005/06:L313 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upphäva lagen om homosexuellas rätt att prövas som adoptivföräldrar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upphäva de lagrum som trädde i kraft den 1 juli 2005 angående utförande av assisterad befruktning beträffande en kvinna som är partner eller sambo med en annan kvinna.

2005/06:L315 av Ingemar Vänerlov m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att förbättra regelverken beträffande instituten god man och förvaltare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att förbättra den tillsyn över instituten god man och förvaltare som överförmyndare och länsstyrelse har att utöva.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förordnandet av god man och förvaltare bör kunna förenas med en av kommunen tecknad ansvarsförsäkring.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att överförmyndaren skall erhålla befogenhet att begära utdrag ur belastningsregistret.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en enhetlig adekvat och obligatorisk utbildning av gode män och förvaltare.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förbud mot att en person både är god man och fungerar som stödperson för den enskilde enligt annan lagstiftning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att länsstyrelserna skall utveckla sin rådgivande funktion och gemensamt utarbeta allmänna råd till landets överförmyndare samt verka för att viktig information sprids till överförmyndarna.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av huvudmannskapet för överförmyndarna.

2005/06:L325 av Cinnika Beiming och Mikael Damberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över fastställandet av faderskap enligt föräldrabalken.

2005/06:L340 av Mia Franzén m.fl. (fp):

12. Riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om talerätt i mål om faderskap.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen låter se över gällande adoptionslagstiftning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla författningar som innehåller begreppen mor och far bör ändras till det könsneutrala ordet förälder.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att reglerna för fastställande av faderskap när föräldrarna är ogifta måste förenklas.

2005/06:L371 av Yvonne Andersson m.fl. (kd, m, c, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om översyn av rättsläget och praxis rörande talerätt vid fastställande av faderskap.

2005/06:L375 av Lars Ohly m.fl. (v):

13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att de författningar som innehåller benämningarna mor och far ersätts med det könsneutrala begreppet förälder.
27. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att lesbiska kvinnor får tillgång till assisterad befruktning på samma villkor som heterosexuella kvinnor.

2005/06:L385 av Marie Nordén och Carina Ohlsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ensamståendes tillgång till assisterad befruktning.

2005/06:Sf388 av Sven Brus m.fl. (kd):

11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i 3 § andra stycket lag om god man för ensamkommande barn så att det framgår att förordnandet av god man skall ske inom 24 timmar från barnets ankomst.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om överförmyndarens rätt att begära utdrag ur Rikspolisstyrelsens belastningsregister i samband med att en person förordnas till god man för ett ensamkommande eller ensamt barn.

2005/06:So345 av Tobias Billström och Lars Lindblad (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om insemination.

2005/06:So574 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att ensamstående kvinnor bör få tillgång till assisterad befruktning på samma sätt som homo- eller heterosexuella kvinnor sammanboende i par.

2005/06:So712 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om assisterad befruktning för lesbiska par.